

QUÁ NHIỀU THỰC TẠI CÙNG MỘT LÚC

FERDINANDO FREGA · GILLETTENARRATIVE · GILLETTEVATICANO · 11/17

Người ta gọi tôi là điên. Hơn một lần. Có khi vì tôi nghĩ quá nhiều. Có khi vì tôi cảm quá nhiều. Và có khi đơn giản vì tôi nhìn mọi thứ từ một góc khác.

Theo thời gian tôi nhận ra rằng điên thường chỉ là cái nhân ta dán lên những gì ta không phân loại nổi.

Đó cũng chính là công cụ mà đền thờ đã dùng. Gán cho một hạng mục. Tìm cho một cái nhãn. Biến một con người thành phiên bản thấp hơn của những gì bạn đã biết. Từ ngữ đổi theo thế kỷ. Chức năng thì không.

Vậy mà vẫn có một thứ điên sinh ra từ sự nhạy cảm quá độ. Từ việc hỏi quá nhiều. Từ chỗ không thể chấp nhận những bề mặt không có chiều sâu.

Điên là một căn phòng nơi ý nghĩ chạy nhanh hơn ngôn ngữ. Nơi cảm xúc ập tới cùng một lúc. Nơi trái tim không đóng nổi cửa của mình.

Ai đi qua đó thì chẳng bao giờ ra khỏi mà còn nguyên như cũ. Bởi họ đã thấy một điều gì đó. Và cái đã thấy thì không thể chưa thấy lại được.

Nhiều người tin rằng điên là đối cực của thông minh. Tôi không tin chắc thế. Có khi chúng là họ hàng gần. Có khi điên là trí thông minh chạm tới giới hạn cuối cùng của nó. Cái điểm mà nó không còn bị chứa nổi nữa. Nơi nó thấy quá nhiều mối liên hệ. Quá nhiều ý nghĩa. Quá nhiều thực tại cùng một lúc.

Và khi điều đó xảy ra, ngôn ngữ không còn đủ nữa. Chỉ còn lại cử chỉ—hoặc im lặng—như một người phiên dịch bất toàn.

Đó là một nửa căn phòng. Nhìn từ bên ngoài, đó là sự thái quá. Nhìn từ bên trong, đó lại là chuyện hoàn toàn khác.

Có một vùng đất ít người nhận ra. Nó nằm giữa hỗn mang và sáng tỏ. Giữa vết thương và sự thấu hiểu. Giữa sụp đổ và tái sinh. Tôi gọi nó là điên tỉnh táo.

Ở đó, những mối liên hệ hiện ra. Mặt nạ rơi xuống. Các chi tiết bắt đầu lên tiếng.

Khó mà giải thích. Ai chưa từng trải qua thì nhầm nó với sự rối loạn. Thật ra thì ngược lại. Đó là sự sáng tỏ quá mức. Quá nhiều thực tại được quan sát cùng một lúc.

Những người sống trong cơn điên tỉnh táo không lạc lối. Họ chỉ đơn giản đang đi qua những nơi mà người khác chưa tới.

Có lần chúng tôi đến thăm một khách hàng chẳng bao giờ trả tiền đúng hạn. Những lần trễ hẹn của ông ta liên tục đưa ông ta trở lại danh sách nợ quá hạn. Cả trưởng phòng tín dụng cũng phải vào cuộc. Anh ta từ Milano tới. Phân tích hơn. Lý trí hơn. Ít cảm xúc hơn. Vậy mà ông khách vẫn không chịu nghe.

Thời gian trôi qua. Một ngày kia tôi gặp lại ông ta. Tôi nói:

“Chúc mừng. Tên ông không còn trong danh sách quá hạn nữa. Cuối cùng ông cũng thành giống mọi người rồi.”

Ông ta nhìn tôi. Mỉm cười. Rồi đáp: “Bạn thân mến của tôi ơi, nhìn lại đi. Nếu anh không thấy tôi, điều đó không có nghĩa là tôi không có ở đó.”

Khoảnh khắc ấy tôi hiểu ra một điều. Điên tỉnh táo không phải là thấy cái không tồn tại. Đó là thấy cái đang tồn tại trong khi mọi người khác đang nhìn chỗ khác.

Sự thái quá và tầm nhìn không phải là hai căn phòng. Chúng là cùng một căn phòng, và cái cửa bạn dùng sẽ quyết định bạn gọi nó bằng tên gì. Những ai gọi nó là điên thì đang đứng bên ngoài. Họ không mô tả căn phòng. Họ đang bảo vệ khuôn dạng. Mà khuôn dạng thì chưa bao giờ tha thứ cho ai sống bên ngoài nó.

Ferdinando